Ч. 216 (715.) Львів, четвер дня 27. вересня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В занятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3). Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:		В краю і Державі:		За границею:	
На рік	24·— К.	На рік	32·— К.	В Німеччині	37 мар.
„ півроку	12·— „	„ півроку	16·— „	В Америці	11 дол.
„ чвертьроку	6·— „	„ чвертьроку	8·— „	В инших державах	14 фр.
„ місяць	2·40 „	„ місяць	2·70 „		

Україна і мир.

Під таким заголовком помістив професор Др. Конрад Боригак в тижневнику Das Grössere Deutschtand статю, в котрій читаємо:

Змаганя осередних держав заключити мир бодай з Росією, невдавались доси тому, що Росія оставала завсігди під впливом Англії. Визволені через революцію стремліня поодиноких частий держави до незалежности отвирають тепер зовсім нові вигляди. Побіч Фінляндії виступила Україна, котра в розвою до самостійної державности поступила мабуть найдальше і котра має в тім свій житевий інтерес, щоби як найскорше покінчити війну.

Українське племя, яке Росіяни зовуть „Малороссами", щоби зазначити його приналежність до російського народу, відоме в Галичині і Угорщині як „Русини", обіймає нарід, що числить тридцять міліонів. Він замешкує майже виключно область Малоросії і полудневої Росії, враз з областю донських козаків, Поділя і Волинь, де відділений рокітнянськими багнами від Білорусинів, Галичину до Сяну, часть Буковини і північну Угорщину. Значна більшість належить до греко-російської церкви, а тільки часть на заході під австрійським панованем зєдинена з Римом.

Великороси уважали Українців за Росіян, їх мову за російський діялект, як про се свідчить їх найновійший рух, Українці почувають ся самостійним, Москвичами доси гнетеним народом, з власною мовою.

Ґеоґрафічно обіймає російська Україна найбогатшу частину російської держави. Вона належить в своїй північній части, у властивій Малоросії, побіч великоруської области коло Москви і конґресової Польщі, до найгустійше заселених областий російської держави. Тут лежить область чорнозему, того богатого в збіже краю, на котрім опирає ся передовсім російський вивіз збіжа. Припираючий до нього полудневоросійський степ, се край з визначним ховом худоби. В луці Дону, від Новочеркаска до Харкова, знаходять ся богаті поклади камінного вугля. Не тільки що до своєї народности але й під господарським оглядом почувала ся Україна доси кривдженою через пануючих Великоросів, бо її богаті приходи були найкрасшим жерелом для великодержавної політики російської держави і для продажности її чиновництва. По сім можна пізнати, що означає втрата України для Росії під господарським і фінансовим оглядом, а тим самим для її цілого великодержавного становища.

Внаслідок відірваня України вступила би також російська світова політика на зовсім инші дороги. Знаменем російської політики було доси стремліне до вільного моря. На полудневім сході, здавало ся, можна сю ціль найлекше і найблизше осягнути через Царгород і морські проливи. Звідси від казочного заповіту Петра В. російська балканська політика з стремлінем до золотої Візантії через знищене турецької держави. Всесвітна війна мала принести сповнене бо Анґлія вкінци пристала на се. Независимість України зробила би конець російській балканській політиці, бо тоді Росія не простягала би ся вже більше до Чорного моря. Українська держава не може продовжати балканської політики, бо її політика мусить звертатись проти її природних противників, Росіян і Поляків.

Кромі балканського півострова передовсім в українськім питаню лежала причина непримиримого противенства між Росією а Австрією. Росія відступила при другім поділї Польщі, коли ще народна свідомість не була так розвинена, як тепер, часть приналежної тоді до Польщі української области Австрії. З розбудженем національного принципу стали й австрійські Українці зазначувати щораз сильнійше свою народність супроти польських верховодів.

В Австрії розвивали отже Українці свобідно свою народність, що було їм заборонене в Росії. Се могло ділати зловіщо на самостійницькі стремліня України супроти Росії. Та перешкодити сьому було годі, доки Галичина була в австрійських руках. Треба її було отже, як часть російської землї, від чужинецького панованя освободити. В австрійськім інтересі лежало освободжене Українців від Росії, в російськім їх освободжене від Австрії. З останним родом освободженя було рівночасно получене цілковите поневолене українства, в тій ціли, щоби воно стопилось в пануючій великоруськости. І справді в часі переходової окупації Галичини не мала Росія нічо пильнійшого до роботи, як всюди, в уряді в церкві і школі витискати в краю великоруське знамя та забороняти українську мову. Се звалось освободженем від австрійського чужинецького панованя.

Коли нині Україна приходить до нового державного житя, — то се означає тільки поворот до первісних основ російського розвою...

Тут подає автор коротку історію основаня київської держави, говорить про Володимира В., Ярослава Мудрого, про напади Татар, про литовсько-українську державу, про люблинську унію (1569), про гнет Українців Поляками, — чим поясняєть ся ворожнеча між сими обома народами, про Польщу „od morza do morza" та про самостійницький рух Українців.

Дальше згадує автор про повстане московської держави, про козацтво, про Богдана Хмельницького, Мазепу і кінчить історією розбору Польщі.

Від того часу — пише дальше професор др. Боригак — старала ся Росія основно знищити українство й довести до того, щоби воно стопило ся в пануючій великоруськости.

Козаків як військових поселенців вислано в ріжні иньші околиці до оборони границь. — Українську мову заборонено. Україна творила тільки провінцію великоруськости, і австрійські Українці мали ділити долю того самого освободженя.

Аж російська революція розірвала кайдани інородців. — Також Україна пробудилась до нового житя.

Тимчасове правительство в Петроградї признало вже її внутрішну самостійність, аби тільки була захована військова єдність, — Ся військова єдність доведе однак тільки до того

Осінь.

Ой не крий ся, природо...

Ой не крий ся, природо не крий ся.
Що ти в тузї за літом, у тузї.
У туманах ти сниш, а чогось так сичі.
Розридали ся в лузї...

Твої коси від смутку, від суму
Вкрила прозолоть, ой, ще й крівава.
Певно й серце твоє взолотила печаль,
Що така ти ласкава.

А була-ж ти — як буря із громом!
А була-ж ти — як ніч на Купала...
Безгоміня і сум, безгоміня і сон,
Тільки зірка упала...

Ох там зірка десь впала, як згадка.
Засміяло ся серце у тузї!
Плачуть знову сичі... О ридай же молись:
Ходить осінь у лузї.

П. Тичина.

Квітчастий луг...

Квітчастий луг і дощик золотий.
А в далені, мов акварелї, —
Прижмурились гаї, замислились оселї...
Ах, серце, пий!
Повітре — мов привялий трунок.
Се рання осінь шле цїлунок.
Такий чудовий та сумний.
Стою я сам посеред нив чужих,
Немов покинута офіра.
І слухає мій сум природа люба, щира
Крізь плач, крізь сміх
Вона сама — царівна мила —
Нераз свій смуток хоронила
В самій собі, в піснях своїх.
Стою. Молюсь. Так тихо-тихо скрізь, —
Мов перед образом Мадони.
Лиш від осель плинуть тужні, обнявшись,
[дзвони, —
Узори сліз.
Лише з над хмар часом прилине
Прощане з літом журавлине —
Погасле, як парча із риз...
Гей, над дорогою стоїть верба,
Дзвінкі дощеві струни ловить,
Все вітами хитає наче сумно мовить;
Журба, журба...
Отак роки, отак без краю
На струнах Вічности перебираю
Я, одинокая верба.

П. Тичина.

На Брест-Московськім шляху.

Без краю геть простяг ся шлях широкий;
З боків його сосновий бір шумить...
Як тихо тут!... іду я одинокий
І серденько від чорних дум щемить.
Минає ніч... вже в небі гаснуть зорі,
І ясний день ворожить все кругом,
Лише одні берези білокорі
Схилили ся й сумують всі гуртом...
Чого-ж у них тремтять на листю сльози?
Чи літа жаль, що швидко так мина,
І їх житя скують лихі морози,
А може, й смерть вже жде давно страшна?!
Житя! Як жаль прощати ся з тобою,
Коли душа розквітлих повна мрій,
Мов юний сад розкішною весною,
І жде пори, щоб плід принести свій!...
В замислені іду я трохи ближче
До тих беріз... О. Боже мій! Навкруг
Розкинулось велике кладовище
Хто-ж тут спочив, віддавши Богу дух?!
Куди ні глянь, — скрізь свіжі ще могили,
Насипані наскоро, як небудь...
Де ж родичі та друзї ваші милі?
Чи більш вони ніколи не прийдуть
Побачить вас, могили дорогі?
Не смерть, о ні! а наші вороги
Навіки вас із родом розлучили...
О горе вам, нещасні втікачі,
Що скорбний шлях могилами взначили!
Сумний обряд справляли у ночі,
А вранці вже вперед ви знов рушали
І де лиш ніч одну ви ночували
На ранок цвинтар там зростав новий!
Дивлюсь на їх... неначе вартовий,
На деяких могилах хрест біліє
І образок-святиня дідівська,

щоби при першій нагоді відібрати Україні назад її самостійність. — Длятого іде головно о те, чи вдасть ся українському правительству у Київі дістати в свої руки українські війська, — щоби через те добути цілковиту державну независимість.

Тим самим прийшло би до покінченя війни на тім фронті, значить до покінченя російсько-австрійської війни.

Бо независима Україна се природний союзник осередних держав і Болгарії. — З другого боку годі забувати, що Поляки будуть напружувати всі свої сили, щоби осягнути таку розвязку і будуть старати ся позискати в тім напрямі вплив на австрійську політику. — Бо Україна на погляд Поляків се один з тих краів, що „ґравітують до Польщі“ і через те повинні належати під польське панованє. — Але також супроти небезпеки нової Польщі нема з німецького становища нічо важнійшого, як самостійна Україна.

Коли Росія й її правительство не хоче заключити мира — то вдасть ся мабуть заключати сей мир з поодинокими частями, що відривають ся від російської держави.

Заклик до Українців.

(Українському Народови).

„Биржевыя Вѣдомости“ з 17. (30) червня оголошує ось такий заклик до Українців:

Горожани Українці!

В днях великих іспитів звертає ся до Вас Тимчасове Правительство в імени цілої свобідної Росії.

Через тяжкі іспити іде Росія до утвердженя свободи, що дасть народови добробут і верне всім народностям їх права.

Здобутки революції в небезпеці.

Як розгромить Росію зовнішний ворог або зрадів ворог свободи — пропаде спільне діло всіх народів, що заселюють Росію.

Перевести країну через всі небезпеки, зібрати всенародні Установчі Збори, в яких всі народи Росії одинаковим і рівним голосованем твердо й явно вискажуть свою волю, — така є задача, яку ставить собі Правительство, тимчасовий представитель революційної власти.

Се і Ваша задача, горожани України! — Чиж ви не часть свобідної Росії? Чиж судьба України не звязана нерозривно з судьбою всеї освободженої Росії?

Хто може сумнівати ся, що Росія, стоячи під знаменем повного народоправства, забезпечать права всіх народностий, що входять в її склад?

Народи зможуть через своїх представників в Установчих Зборах викувати для себе такі форми державного і домашнього устрою, які вповні відповідали б їх національним стремлінням.

В справі відношеня до всіх народностий Росії Тимчасове Правительство уже зачало переводити в житє права культурного самоозначеня і передати живим співчутєм і почутєм довгу перед українським народом, стремить оно до зглажденя всіх слідів гнету, котрому той нарід підпадав.

Тимчасове Правительство мало і має собі за обовязок прийти до згоди зі загально-демократичними орґанізаціями України відносно до тих переходових мір, котрі на будуче можуть і повинні бути прийняті, щоби забезпечити права українського народу в місцевій управі і самоуправі, в школі і судах, мір, котрі підготовляють перехід до того кінцевого свобідного устрою, котрий Україна повинна дістати із рук всенародних Установчих Зборів.

Але повний перестрій державного орґанізму Росії і устроєнє спільно-російської армії не можливі під огнем зовнішних ворогів і при величезних небезпеках внутрі для діла свободи...

Братя Українці! Не йдіть погубною дорогою роздробленя сил освободженої Росії. Не відривайтесь від спільної вітчини, не розбивайте спільної армії в хвилі грізної небезпеки! Не вносіть братовбійчої незгоди в народні ряди як раз тоді, коли необхідно потрібне напруженє всіх сил для оборони краю від воєнного погрому, для поборення внутрішних перепон! В нетерпеливім стремлінию як раз тепер утвердити форми державного устрою України, не наносіть смертельного удару цілій державі і собі! — Бо погибель Росії буде погибелю і Вашої справи.

Най всі народи тіснійше замкнуть свої ряди в боротьбі зі загрожуючими краеви внішними і внутрішними небезпеками!

І нехай кінцеве рішене всіх основних питань зіставлять недалеким вже Установчим Зборам, в яких вже вони самі будуть рішати свою долю у спільній їм всім Вітчині — Росії, а не по віддільним частям.

Висить на нім, віночок зелений...
А за других безсилая рука
Нічим любви своеї не одбила,
Лиш десь не десь березонька сумна
На знак журби гиля своє схилила...
Чого-ж взяла дочасна їх труна?
Яку вони в путі спізнали муку?
Чи голод їх наблизив до труни,
Чи не змогли перенести розлуку
Із рідним краєм вірні сини?!...
Я далі йду.. О! гримнули гармати...
Скрізь видно вже війни страшні сліди,
Ось клени — й ті втягли кріваві шати...
„Добридень“, земляки! А хто-ж сюди
Вас переніс, у сі бори соснові,
Щоб бути тут самотними, як я?!
О, краю мій! сади, гаї чудові!
Чи взгляжу вас ще, рідні поля?
Чи тут на-вік край шляху я спочину,
Як втікачі нещасні під кущем?..
І скрізь могили їх, де оком скину,
И душа моя заходить ся плачем...
А в небесах давно погасли зорі,
І сонце вже край неба червонить;
І тихо так в широкому просторі,
Лиш журно щось, навколо бір шумить.
Шуми-ж гучнійш! Співай, сосновий боре!
Що бачив сам — нащадкам передай:
Про втікачів страждання й люте горе,
Про виплаканих сліз безмежне море
Про зло війни ти завжди всім співай!...

А. Постоловський.

З Чортківщини.

(Наґінка на Мазепинців. — Революція. — Спалені села. — Звіт посольський проф. Коссака. — Українська ґімназія. — Сільський Господар. — Канцелярія правної помочи).

Війна перервала буйне житє Чортківщини. Дня 22. серпня 1914 р. увійшли царські війська до Чорткова, а в кілька днів опісля тяжка рука царських чиновників давила все, що українське.

Почались ревізії, допити, опечатано „Народний Дім“, закрито всі українські товариства, оставших видатніших членів української громади як директора Д. Добромильського і о. Гуньовського шиковано всіми можливими способами (послідний спасаючись перед веденем на Сибір, мусів втікати, критись під чужим іменем у чужих сторонах) провідника академічної молодіжи студ. прав Андрея Сороbея вивезено у Сибір, скатуваєвши велюдяно в охороні в Тернополі, тому, що не сказав, де криють ся провідники чортківських мазепинців адвокат Др А. Горбачевський і професор Іван Коссак. За сими послідними охрана довгі місяці пошукувала.

Стероризовано цілий повіт, невеличка громада інтеліґенції, як віцепрезидент суду Дзерович, його син Мирослав, директор Добромильський, професор Пігут, секретар суду Карачевський і другі піддержувались взаїмно, стояли потайки в контакті з повітом, котрий цілий, з виїмкою одного москвофільського села, три літа заховав гідну поставу супроти московських властий.

Прийшла революція, настав український режім. Чортківщина зачала жити вільним українським житєм.

О. Гуньовський, директор Добромильський, Мирослав Дзерович, проф Киприян, Андрей Сернецький з жаром беруть ся до відновної праці, відживають давні товариства. Чортківщина зачала жити справді вільним українським житєм.

Літна офензива спричиняє відворот московських військ, до Чорткова приходять австрійська війська, а вслід за тим польські власти.

І розпочав ся режім передвоєнний — лиш більше нахабний, більш шовіністичний.

І тепер по трьох літах вертають ті, що остались еще діти Чортківщини, славні герої 95 і инших полків і Січові Стрільці (з Чортківщини вийшло під проводом проф. І. Коссака понад 300 стрільців) у рідні села, на короткі відпустки.

Які зміни, які тяжкі зміни...

Попалені села, поорана земличця, літами необроблювані поля...

Сосулівка майже зовсім спалена, а иньші села, як Росохач, Улашківці, Джурин, Ягольниця місто, Угринь, Слобідка Джуринська, часть Білої в більшій части спалені.

А селянин? Той гордий, маючий, з глубоким почутєм національної і личної чести чортківський мужик...

Не той він став, понурив голову, в очах його такий жаль і такий безнадійний сум.

Молодіж шкільна учительської семинарії і укр. ґімназії розбрилась по світі, старші у січовім війську і полках австрійської армії (богато з них лягло буйними головами) молодші ждуть сеї хвилі, коли в чортківських школах наука розпічне ся.

Либонь довго ждати прийдесь...

Куди глянеш, сум, горе, що несе його війна...

А образ горя тяжкого доповнюють транспорти виселевців.

Дивиш ся і пригадує ся тобі осінь 1914 року.

Ряди жінок, дітвори, стариків, мандрують з клунками, останками добутку, у світ за очи, йде, куди сам не знає, йде понуривши важко голову. Вже не ридає, не плаче, біль вижер неначе душу, йде, куди жандарм поведе.

Який бідний сей нарід, який дуже дуже нещасний!

Ратунку! ратунку! Кличе розболіла душа, ратунку!

А ратунку нема і не видко!

Та хоть як гірко, не заломала Чортківщина рук.

Дня 15. с. м. відбулась в Чорткові нарада, в котрій взяли участь соймовий посол Др. А. Горбачевський, професор І. Коссак, Директор Добромильський, о. Гуньовський проф. Бойцун, проф. Пігут. Обговорювано справи віднови житя в повіті а передовсім справу віднови приват. україн. ґімназії, котра перед війною мала право прилюдности а ухвалою Сойму мала з роком 1914/15 перейти на етат державний.

Рішено за всяку ціну реактивувати ґімназію а переведене передано Дру А. Горбачевському.

16. с. м. відбув голова філії „Сільського Господаря“ проф. Іван Коссак збори відпоручників кружків С. Г. в комнатах уряду громадського в Чорткові, на котрих були заступлені майже всі села. Раджено над відновою життя в в повіті, відбудовою сіл спалених, подано селянам ряд інформацій, як поводитись в справах реквізиції, і т. п. Позаяк голова філії повнить військову службу (Сотник У. С. В.) і не може під сю пору вести аґенд філії, на его внесок докомплетовано виділ філії, пп. Д. Добромильським, о. Гуньовським, проф. Пігутом і А. Сернецьким. Крім сего рішено отворити безпроволочно „Канцелярію правної поради“ котру приміщено в „Народнім Домі“. Канцелярія та стане осередком нового житя; веденє її поручено секр. Філії Анд. Сернецькому.

Державна Рада.

Як ми вже доносили перше засіданє осінної сесії парляменту заповідалось досить мляво. Складались на се незисоване становище партій та непрограмовість міністерства Зайдлера. Бо лише відбудовою, прожавними стараннями та приготованями мира є оправдане істнованє сего міністерства, яке своє буте завдячує лише обставині, що не можна було найти ніякого ліпшого.

По отвореню засіданя президентом палати послів Ґросом виголосив промову президент міністрів Зайдлер. Не містить она нічого понад те, що міг би пересічний концептовий урядник богато низшої ранґи написати день перед тим із завязаними очима. Президент міністрів зачав говорити про змаганя правительства в напрямі підготованя господарської, культурної і політичної відбудови Австрії. Найважнійшою задачею уважає правительство виживленє населеня. До найблизших завдань належить вибір делеґацій. Правительство приступило до вирівнаня шкід принесених війною, визначуючи признані суми. Далі говорив о використаню сили води в цїли достарченя світла та двигової сили. Переходячи до політичної проґрами сказав, що думає про реформу конституції, яка принесе рівноуправнене всіх народів на підставі національної автономії з захованем єдности держави. Ревізія конституції може йти лише в напрямі внутрішного скріпленя держави. В заграничній політиці підставу творить вірність союзникам. Президент міністрів констатує готовість Австрії до мира та з вдячністю підносить мировий крок папи. Коли вороги відкинуть витягнену руку, будемо боротись до кінця такого, який дасть нам забезпеченє спокійного розвою. Найліпша запорука мира — се сильна Австрія, в якій всі народи будуть чути ся щасливими.

Але вже перше засіданє не обійшлось без скандалу. Побіч чеського посла Клюфача, якому, по випущеню з слідчої вязниці, привернено мандат, сів посол Бурҗіваль. Підчас промови Зайдлера взивали його впорядчики, щоби опустив салю, також деякі чеські посли конферували з ним в тій справі. По скінченю промови президент Ґрос освідчив, що бувш. посол Бурҗіваль прийшов на салю. А що з президіяльного місця було сказане, що його мандат вигас, він не має права перебувати на салі. Президент візвав його, щоби вийшов, бо в противнім разі допустить ся злочину публичного насильства. Але Бурҗіваль сидів далі і президент перервав засіданє.

Перед 3 тою годиною президент вийшов і засіданє знов отворено.

На внесенє президента ухвалено поручити комісії неґикальности, щоби в протягу 14 днів здала звіт о внесенях мандатів послів, які наслідком судових вироків мандати стратили. По відкиненю внесеня п Штерна, щоби засіданє відбути не в середу, але в четвер, тому, що в середу судний день — засіданє замкнено.

ВІДЕНЬ (Ткб). Міністер скарбу Вімер вніс в палаті послів фінансовий закон враз з державним прелімінарем на рік 1917—18 (від 1 липня.) В обчисленю принято що виїмкові відносини тревати муть цілий рік. **Видатки** державні (обчислено на 22,169 міліонів корон (в тім 5.360 міліонів постійні видатки, в які вчислено проценти від дотеперішних довгів у висоті 1.702 міл.) Манучі воєнні видатки становлять до сили оружної 12.500 міл., для осіб, що потерпіли із за втечі і для збігців 338 міл., на причинки 3 432 міл., на загальні запоряджения воєнної підмоги 235 міл, на додатки дорожняні 572 міл, а на відбудову і на державні ґарантії кредитові 232 міл.

Як **доходи** прелімінсвано 4 196 міл. з того 3.090 міл. як постійні доходи а 304 міл. як податок від воєнних зисків.

Недобір постійного буджету виносить 1.469 міл., недобір переходового буджету — 16 506 разом отже 17.975 міл. корон. — Так невесело представляють ся числа.

Війна.

Огляд воєнного положеня.

По проломі коло Ікскіль мусіли Росіяни опорожнити крім ряжського примістка також беріг Двини аж до Кокенгавзен. Коло того міcця російські становища переходили через ріку і творили там примісток Якобштат на ширині 40 км. на західнім її березі. Трохи дальше на південний схід вертались російські становища назад до східного берега, використуючи ріку як природну оборону.

Перед проломом під Риґою се становище під Якобштатом не дуже загрожувало становищам німецьким. Положене змінилось з хвилею, як німецькі становища посунулись до Кокенгавзен, йдучи майже рівно в північнім напрямі. Тепер могли вже Росіяни, зібравши більші сили випасти з примістка Якобштат, щоби посуваючись на схід, перетяти на західнім березі Двини німецькі получення. Щоби на все усунути небезпеку переломили німецькі війська російські становища на ширині 40 км., а глубоко на 10 км., здобуваючи при першім приступі від разу ціле Якобштат.

Ся побіда побіч забезпечення німецьких становищ під Риґою має ще одно значінє, іменно скорочує німецький фронт, а до того здобутє Двини уможливлює Німцям заложене на тім фронті укріплень великої ваги.

На італійськім фронті Кадорна знов насуває на разі лише артилерією. Цікаві є наступи Італійців в південнім Тиролі — виглядає часом, як би їх мучило зле прочутє.

На західнім фронті перший приступ Анґлійців хоч зискав на терені то однак до проломаня німецького фронту знов не довів. По хвилевій перерві 23. с. м. вечером Анґлійці почали нові наступи, котрі хоч не були такі нагальні як в перших днях, не менше однак мають матеріялу в людях і в припасах, головно на південь від побережа в Houkoulst аж до Westhock. З відти остріслюють французи дальше свої міста і то так Lens як і St. Quentin.

На македонськім фронті знов спокій.

Над Льондоном.

ЛЬОНДОН, 25. (Райтер). Ворожі літаки напали знов Льондон і кинули бомби. Число жертв невелике.

НОВИНКИ.

— **Дар Клира свому Владиці.** З нагоди консекрації Епископа Коциловського дня 23. IX. 1917 в Перемишли епархіяльний клир приніс в дарі свому Владиці жезл і мітру. Сей дар вручило торжественно 5 тьох деканів під проводом декана о. крил. Хотинецького іменем цілого епархіяльного духовенства. Преосвященний Епископ Др Йосафат Коциловський приняв сей дар дуже ласкаво, та дякуючи відпоручникам сказав, що дар сей тим миліший Йому, бо получений з заявою готовости до спільної праці для добра Церкви кат. і українського народу котрому Він хоче бути добрим Владикою, бо почуває ся Його найревнійшим сином. — А. —

— **Ще в справі одної „критики“,** Дістаємо письмо: Світла Редакціє! З огляду на се, що в новинці „В справі нового підручника льоґіки“ поміщеній в „Ділі“ з дня 25. вересня 1917 р. згадано і моє імя, міг би легко насунути ся здогад, що вона походить від мене. Прошу отже о зазначенє, що я не лиш не є ані автором її ані інспіратором, але противно **сам осуджую такий спосіб критики.** З прошенем о поміщенє замітки в тій самій справі я звернув ся зараз по появі новинки до редакції „Діла“, яка одначе мому прошеню відмовила. — З глубокою пошаною др Стефан Балей.

— **М Галущинський в намісництві.** Поручника Михайла Галущинського приділено до команди господарських експозитур ц. к. намісництва в Кракові.

— **Східно-галицька церков?** „Kurjer lwowski“ з середи пише в записках: Різбар В. Пшедвоєвський виконав на замовленє укр. комітету капітальну плякету в честь Владики **східно-галицької церкви.**

— **З укр. ґімназії в Станиславові.** На зарядженє делеґата ц. к. Ради шкільної краєвої вписи до всіх кляс ц. к. ґімназії з українською мовою викладовою в Станиславові відбувати ся будуть до 1. жовтня с. р. включно.

Дня 9. жовтня с. р. будуть переведені вступні іспити до кляс першої і приготовляючої.

Іспити поправочні, доповняючі і приватні від II до VIII: кл. вже відбувають ся і тревати будуть до 1. жовтня с. р. включно, а в виїмкових случаях і пізнійше.

Правильна наука розпічнеть ся дня 3. жовтня с. р. богослуженєм в катедральній церкві.

— **„Новоє Время“ про приїзд Цісаря до Черновець.** З нагоди побуту Цісаря Карла у Черновцях пише кореспондент „Нового Вр.“ в числі з 18. серпня, „Полонені Австрійці оповідають, що дня 22. липня приїхав до Черновець Цісар Карло. З бальконy міського ратуша Карло звернув ся з слідуючою мовою до народу: „Австрія і Німеччина не шукають завойовань, Близшою їх задачею є вигнати Росіян із Буковини, після чого Росії буде предложений мир“.

На жаль — каже кореспондент „Н. Вр.“ —

дійсність показує нам, що Австро Німеччина як раз стремлить до завойовань, бо й ті ж полонені розказують, що їм приказано заняти Молдавію себто область, що належить до другої держави“.

— **Від управи приватної української ґімназії в Рогатині.** Правильна наука в ґімназії зачне ся в першій половині жовтня с. р. День вписів буде поданий небавом. — Львів, дня 26. жовтня 1917 р. Денис Лукіянович, управитель ґімназії.

— **Лови на „Галичан“.** У Відни перевело бюро безпеки в порозуміню з військовою командою і військовою поліцією перегляд в першім окрузі згромаджених галицьких утікачів в цїли стверджения їх відношеня до війська та задержаня покутних біржевих спекуляцій. Двох спекулянтів зловлено і передано маґістратови. Один із задержаних був військовий і продовжав собі відпустку. Одного військовотого задержано задля непрааного ношеня цивільної одежі, а одного задля браку військової виказки.

— **Француз про Українців.** „Ukrainische Korrespondenz“ пише: Звісний французький письменник Жан Пелісіє, що супроводжав нового французького посла Нуланса до Росії, виложив у „Information de Paris“ свої погляди на українське питане.

„Після нашої думки — каже Пелісіє — не повинен український національний рух, о скільки він є знаком анархії у нутрі Росії, нас занадто непокоїти, бо Рада заявила кілька раз свою сильну волю вести дальше з цілою енерґією війну з Німеччиною і боронити національні области проти ворожого наступу. У нас — у Франції — вперто в деяких політичних і дипльоматичних кругах заперечено істнованє українського питаня або бодай не доцінюванo ваги того руху, — називаючи його штучним рухом, який навіть в краю не пустив ніяких корінів, але радше є викликаний Німцями. — Я хочу вірити що на високих місцях сього хибного погляду, сего упередженя і сего засліпленя не поділяєть ся і що дозріло роздумати, яке становище ми задумаємо заняти супроти сеї нової держави. Без огляду на се, чи сего хотять чи ні, Україна стала історичною, ґеоґрафічною, етноґрафічною і соціяльною дійсністю, з котрою ми добре або зле мусимо числити ся“.

— **Як ідуть в бій революційні офіцири?** Дня 9-го червня старого стилю при наступах на лінії Желудки—Кунява заняв по приказу команданта куріня поручник Лаптев на чолі 12-тої роти (сотні), а з нею на чолі 3-го куріня становище в селі Кунява. Перебігаючи рядами і четами поручник Лаптев взивав ратувати тих, що запутались у німецьких перепонах, підбадьорував товаришів і поривав всіх своїм примірoм. — З кликом „вперед“ кинув ся він на ворога, але зараз упав збитий з ніг від відломків пукаючого стрільна. — Прийшовши до себе, поручник Лаптев підняв ся і кинув ся вперед на німецькі окопи. — Добіг до них, але стоячи вже на насипі дістав кулею — в... плечі. („Новое Время“).

Бібліоґрафія.

Е. Чикаленко: Розмова про мову. (Друге виданє, поправлене й доповнене) Петроград 1917. Ціна 20 копійок.

М. Пилипович: Дещо про сучасну стадію розвитку української літературної мови. Київ. Ціна 10 коп.

П. Я. Стебницький: Украина и Украинцы. Петроград 1917. Ціна 50 коп.

ПОМЕРЛИ.

О. Володимир Петрушевич, гр. кат. парох з Калуша, помер дня 15. вересня с. р. в Калуши в 69 р. житя. Покійний був щирим і правим чоловіком, визначував ся отвертостю і рішучостю і був знаний з того, що не вагав ся хоч би перед ким постояти за правду. Заходами його ставули в Калуши величава мурована церков. В воєнні часі ставав сміло за слушні справи церкви чи громадян і приходив ізза того нераз в колізію з ріжними сферами, котрі перед пів роком домагали ся навіть від консисторії усуненя його з парохії. Подібно ставав в обороні міста при послідім російськім нападі, котрий й спричинив предвчасну його смерть. Смерть його буде для Калушан, по усупленю звідтам дра Куровця, діймаючою втратою. — В. й. п.

Бардин Роман, б. учитель приватної української ґімназії в Яворові, ц. і к. поручник п. п. поляг в 27 році житя від ворожожої кулі на полі боротьби дня 6. серпня 1917 в Терешенах, на Буковині, де й найшов місце вічного супочинку.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, дня 27. вересня 1917.

Нині: 27. вересня гр.-кат. Возд. Ч. Хр., римо-кат. Владислава.

Завтра: 28. вересня гр.-кат. Никити муч., римо-кат. Вячеслава.

○ **Друга** українська народна школа в Перемишли буде отворена 2. жовтня на Засяню при ул. св. Івана 42, в домі Братства св. Николая; удержувати її буде Кружок Укр. Педаґоґічного Товариства. Старшина взиває українське населене Засяня і поблизьких предмість, щоби вписало громадно свої діти до сеї рідної школи. Отвираємо на разі першу і другу клясу. Вписи відбудуть ся в понеділок 1. жовтня від години 8—12 і 3—6. Наука зачинаєть ся 2. жовтня о 8. год. рано. Дозвіл шкільних властий запевнений. 1—3

○ **Отворенє** жіночої учительської семинарії з українською викладовою мовою в Перемишли (зглядно поки що семинарійного курсу) відбудеть ся в понеділок 1. жовтня. Старшина Кружка Українського Педаґоґічного Товариства, узгляднюючи загальне бажанє, отвирає поки що семинарійний курс з обсягом наукового матеріялу і року. Дозвіл міністерства на оснований семинарії прийде ще протягом осени. Курс буде вести п. Олена Бережницька, учителька тутешного ліцея, в льокали ліцея (Татарська 4)

в ранних і пополудневих годинах при помочи учителів і учительок лїцея, ґімназії і державної семинарії. Оплату за науку означеть ся пізнійше (відповідно до числа кандидаток). Для замісцевих поручаеть ся уміщеня в Дівочім інститутї, Інтернатї СС. Василіянок; евентуально можна буде для більшого числа кандидаток заснувати власну бурсу. Вписи будуть відбувати ся 20. і 30. вересня і 1. жовтня рано, а вступний іспит відбудеть ся в понед. 1. жовтня по полудни від год. 3—6 в льокали лїцея. Кандидатки мусять мати укінчений 15 рік житя і що найменше укінчену III. клясу виділової школи. Предложити треба при вписї: метрику, свідоцтво здоровля або свідоцтво фізичного уздібненя, виставлене урядовим лїкарем, і послідні шкільні свідоцтва. 1—3

Жадайте всюди „Українського Слова“!

З австрійської головної кватири.

З дня 26. вересня 1917.

Італійський фронт:

На горі св. Гаврила і коло Каї відкинено ворожі вивідні відділи.

У відтинку Тоналес й на захід від Тольмайн наші пробоєві відділи привели полонених.

Діяльність летунів над Сочею і між долинами Еч і Суґана була дуже оживлена.

Македонський фронт:

Лиш поміркована борба артилерії.

Заст. шефа ґен. штабу **Ф. Гефер.**

З нїмецького звідомленя.

З дня 26. вересня.

Східний фронт:

Фронт баварського князя Леопольда:

Коло Якобштад і коло озера Дрисвяти, на захід від Луцька і коло Тернополя була російська артилерія діяльнійша, як дотепер.

Фронт ґенерала полковника арх. Иосифа:

На полудне від Серету вдерли ся німецькі пробоєві відділи в дальші лінії російських становищ. — По знищеню ровів вернули і привели понад 150 бранців та більше число скорострілів.

Македонський фронт:

Не було зміни.

Перший ґенеральний кватирмайстер **Людендорф.**

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописї приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші застереженї. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цїлім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку, а в оповістках 80 сот., в редакційній части 1 К. Звідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Дентистичне заведене
Д-ра Олександра Барвінського
при вул. Сикстуській ч. 17.
Виймоване зубів без болю і пльомбоване.
Штучні зуби в кавчуку, золотї і плятинї.
Пацієнтів з провінції залагоджуєть ся в найкоротшім часі.

ОКУЛІСТ
Др. Генрик Атляс
секундар заг. шпиталя
ординує від 3—5 по пол. Кохановського 11 А.

Оголошеня.

„Селянська бурса“ в Станиславові буде отворена для бідних учеників з початком жовтня 1917/18. Ученики, що хочуть бути приняті до бурси, мають зголошувати ся до Голови Товариства о. Дра Фіґоля, ул Голуховського 56. Місячна оплата виноситиме 80 кор., з чого половину доконче треба оплачувати в натураліях. З огляду на се, що дотеперішний будинок як і його інвентар знищили до тла ворожі війська, мусить кождий ученик привезти з собою: ліжко, сінник, ложку, вилки, ніж і горнятко на молоко. На письменну відповідь належить залучити кореспонденційну картку. — О. Др. Фіґоль, голова бурси. 4—5

Панну до контованя і кореспонденції та **хлопця** до експедиції прийме зараз „Укр. Слово“. — Зголошуватись між 8—10 рано,

Товариство взаїмного кредиту
„Дністер“
у Львові,
вул. Руська ч. 20. Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 3½ проц., без потручення рентового податку.

Вкладки приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Щадниці 35.527

Жирове конто в австро-угорськім Банку

Щадничі вкладки	К. 5,327.450
Власний маєток	„ 686.383
Уділені позички	„ 4,233.603

Канцеляриї Товариства отворені перед полуднем.

Позір! важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас українсько-німецький

САМОУЧОК

(зі словарцем)

укладу О. СОЛТИСА (4-те побільшене видане). Ціна К 2, з почтовою оплатою К 2·50. — Висилка лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу: А. ОКПИШ, Львів ул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителів уділяючих початків німецької мови як також учеників і приготовляючих ся до вступних іспитів.

Дня 1. жовтня переносить ся ґенеральний склад для Галичини патент. золївок „ІДЕАЛЬ“ в Перемишли з ул. Водної 12 до нового льокалю при ул. св. Иосифа 11.

Просимо ВП Дирекції шкіл, інтернатів, бурс, консумів, і т. п. та взагалї усіх жадати проспектів. Золївки „ІДЕАЛЬ“ заступають ідеально скіру, суть дешеві і прикріплене їх так легке, що кожде заведене може у власнім заряді занятн ся зелюванем обуви своїх членів.

АРТИСТИЧНЕ
ЗАВЕДЕНЄ РИТІВНИЧЕ
найдешевша фабрика кавчукових стампіль
Д. ВАЙСА
у Львові вул. Сикстуська ч. 13.

виконує гарно всї ритівничі роботи з металю, литі і прасовані.

Таблиці і шильди литі в ріжних металях, адреси до машин і на двері, надгробні таблиці, назви вулиць і числа на доми.

Всї замовленя виконує ть ся в якнайкоротшім часї.

Одиноке українське Товариство взаїмних обезпечень на житє і ренти

„КАРПАТІЯ“

Почесний президент Його Ексцеленція митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се усі зиски припадають самим членам. Ручить вже по трех лїтах неоспоримість і незапалість обезпеченя. Признає по трех лїтах право викупу, а також вже по трех лїтах уділює позички на низькі відсотки. У всїх справах звертати ся на адресу:

Львів, вул. Руська ч. 18.

Години урядові: від 8 до 2.

Друкарня фабрика печаток І. ФРІДМАНА у Львові, улиця Сикстуська 4 виконує всілякі друки і печатки гарно — скоро і дешево. 13—?

При всїх закупнах просимо покликувати ся на „Українське Слово“.

Видає і за редакцію відповідає: Др. Осип Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.